Streszczenie

Dysertacja podejmuje problem nagości, który jest problemem społecznym znanym od wieków. Nagość człowieka przez lata była okalana intymnością, natomiast teraz staje się wystawiona na pokaz. Obecnie postępuje seksualizacja społeczeństwa, co jest zrozumiałe dla niektórych, przez innych negowane, ale w pluralistycznym społeczeństwie musi być co najmniej tolerowane przynajmniej w pewnych granicach.

Zjawisko nagości budzi zainteresowanie także z perspektywy prawnej. Jedynie do części aspektów współczesnej nagości prawo jakkolwiek się odnosi. Nadal istnieją sfery, które nie doczekały się jakiejkolwiek reakcji ustawodawcy, także dlatego, że są one bardzo nowe, a na pewno wcześniej zupełnie nieznane. Jest to obszar o tyle ciekawy, że w odniesieniach prawa do nagości ścierają się dwa przeciwstawne obszary, którymi są „prawo do nagości" i „prawo od nagości", gdzie pierwsze rozumieć trzeba jako prawo do częściowego a nawet całkowitego bycia nagim, a drugie jako prawo do niebycia odbiorcą niechcianej nagości (częściowej lub całkowitej) innej osoby. Przedstawione w sprawie aspekty prawne mają więc nierzadko charakter kontrowersyjny splatając w sobie oba te wymiary, co tym bardziej potęguje potrzebę dociekań prawniczych im poświęconych.

Celem pracy jest m.in. poznanie, na ile przepisy te w wystarczającym zakresie chronią prawo „do" nagości jednych a z drugiej strony poręczają ochronę „od" nagości drugich. Prócz tego aspiracją pracy jest ustalenie czy obowiązujące przepisy prawne dotyczące nagości tworzą w miarę spójny konglomerat, czy też są one na tyle rozproszone, że ich poznanie i praktyczne wykorzystywanie wiązać się musi z pewnymi, czasami poważnymi, trudnościami.

Pracę podzielono na pięć rozdziałów.

W rozdziale pierwszym wyjaśniono czym jest nagość i jakie są jej rodzaje. Zakreślono rys historyczny nagości, odniesiono się także do tego jak wygląda nagość w wybranych kulturach współczesnych oraz wskazano, jaki status ma nagość będąca jednym z dóbr osobistych człowieka. Rozdział drugi zawiera analizy takich kwestii, jak: utrwalanie i rozpowszechnianie nagiego wizerunku drugiej osoby, nagość w kontekście definicji treści pornograficznych, nagość jako wykroczenia nieobyczajnego wybryku, ekshibicjonizm, podglądactwo, a także nagość jako element czynu zabronionego. Prawne odniesienia do dobrowolnego prezentowania oraz oglądania nagości i jej odbioru przez inne osoby stały się przedmiotem rozdziału trzeciego. To w nim omówiono także topless, naturyzm, korzystanie z saun, karmienie piersią, nagość dzieci i wobec dzieci, utrwalanie i przekazywanie własnego nagiego wizerunku drugiej osobie oraz zamieszczanie go w przestrzeni internetowej, jak też

oglądanie pornografii oraz nagość w sztuce. Rozdział czwarty poświęcony został na analizę nagości przy czynnościach leczniczych, estetycznych oraz orzeczniczych. To tu omówiono nagość podczas badań lekarskich oraz w czasie zabiegów medycznych i estetycznych, jak też nagość przed komisjami orzeczniczymi. W rozdziale piątym odniesiono się do nagości w postępowaniu karnym, zwłaszcza podczas oględzin i przeszukania, jak też do nagości w warunkach penitencjarnych.

W pracy zdefiniowano nagość jako pewien stan człowieka, na którego istnienie wpływ ma zarówno subiektywne odczucie osoby, a więc pewna jej wrażliwość na stopień odsłonięcia jej ciała, jak i ocena obiektywna, tj. dokonana w oparciu o zwyczajowo przyjęte w danym środowisku zasady i oceny poczucia nagości, jak też wynikające z nich uczucia wstydu, zażenowania i inne. Wyróżnić można nagość naturalną, nagość dobrowolną, nagość przymusową. Można zauważyć zwiększone natężenie zachowań związanych z ekspozycją nagości w życiu społecznym, wynikające nie tylko z osłabienia reguł przyzwoitości w tym względzie, ale także z rozwoju techniki, która umożliwia choćby utrwalenie nagiego wizerunku niewielkim kosztem i jego natychmiastowe rozpowszechnienie. Dostrzeżono także, że nagość człowieka wywołuje kontrowersje w zakresie zasadności prawnokarnej ochrony wolności jednostki a zachowania gwarancyjnej funkcji prawa karnego oraz jednak formuły in dubio pro libertate. Prócz tego przyjęto, że zachodzi potrzeba dookreślenia standardów doprowadzania do nagości w sytuacjach leczniczych i zachowań przymusowych, w tym w ramach postępowania karnego oraz postępowania karnego wykonawczego. W pracy przyjęto także, że władza rodzicielska jakkolwiek oparta na szerokiej formule autonomii musi podlegać koniecznym i rozsądnym ograniczeniom odnośnie do utrwalania i ekspozycji nagości dzieci. W końcu założono, że kontrowersyjne ostatnio publiczne karmienie piersią jest kwestią obyczajową i nie powinno być regulowane przez przepisy prawa.

Przepisy prawne dotyczące nagości jako stanu człowieka w różnych jej wymiarach i sytuacjach istnieją, jednak często jedynie pośrednio odnoszą się do tego zagadnienia, gdyż ocenę prawną, w tym prawnokarną można zaledwie z nich wyinterpretować. W konsekwencji zaproponowano nowe regulacje w tym zakresie, jako podjęcie starań w kierunku nadążania za rzeczywistością, której elementem jest zmiana podejścia do nagości, w tym niestety nierzadko niezgodnego z wolą jej dysponentów.